DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis trigesimâ Martii M. DCC. XXX.

M. ÆGIDIO ADAM,
Doctore Medico, Scholarum Professore, Præside.

An præcavendæ Cataractæ, oculi Paracentesis?

I.

ERGONE quæ oculum tam egregiè callet, Medicina cæcutiret? Adeò parùm oculata videretur in oculorum morbis? In his enim curtam esse remediorum ope Medicinam, passim & palàm conquerentes audias. Afferunt in exemplum *Cataractam*, in quâ percurandâ tam sæpe cespitat Ars curandi. Dubitas? Nonne prima *Cataractæ* exorientis initia, certa habentur futuræ cæcitatis auguria. Parciùs ista tamen Medicinæ objicienda; quod enim illi crimen imputant, illorum prorsùs vitio detur, qui circa *Cataractæ* operationem, ut ut eruditè occupati, in Medendi legibus hospites sunt & peregrini. Sic fermè sunt, qui plus æquo acûs suæ auxilio confisi, temporibus, & locis infligendæ, (quanquam ad geometriæ regulas) *Cataractæ* sagaciter deprimendæ unicè student. Ejusmodi hominum scientia, digitorum Arithmetica est dexteritas. Quippe ii sunt distantiarum lineas, puncta in solidis, guttas in fluidis numerare Docti. Ast ut hæc non omittenda, ubi se dat operandi necessitas, sic providenda imprimis quæ & meliora, & plura offert, certior Medendi methodus. Hæc autem in morbis arcenda docet, quæ præsagiuntur pericula; usque invigilans occasioni, (quæ Medicationis est anima) ne ipsi desit. Hîc autem, occasio prophylaxis est, declinando nempè operationem, heu fluxam nimiùm & dolosam! Et quidem in occasione aucupandâ toti fuerunt Medicinæ proceres antiqui; at non sic ophthalmici Medentes plurimi: in quo *operatores* ocularios discernas, ab ophthalmicis Medicis. Hi ad artis Medendi canones sua moderantur, & regunt opera; illi ad manûs, & digitorum dexteritatem. Quorum autem, ut densior numerus; ita vulgatius est *Cataractæ* curationis erratum. Id ergo in Medicinam refundere tàm iniquum, quàm falsum est. Malè sana nempè, quia docta malè istæc ocularioram gens, & morborum prophylaxeos prorsùs ignara. Hinc accersitus ad ægrum istic ocularius, manum consulit magis, quàm animum: quid mirum? Ad opus vocari unicè se putat, prævio tantùm facto examine, maturueritne *Cataracta*, forsan additâ tempestatis, & ætatis ægri aliquantulâ mentione. Insuper aliquid desideras? De anatomicâ *Cataractæ* sede balbutientem, ut poterit, audies; cùm hanc in crystallino humore sitam nuper definitum esse audierit: cui si garrire ulteriùs libuerit, de acido lymphas coagulante non nihil effutiet; nam vel tonsorum istæc vulgaris cantilena est; dùm distinguere pelliceam à crystallinâ *Cataractam*, glaucosim à glaucomate,

melius consultus deberet: imò si hominis sani cogitationem admitteret, animo posset obversari prophylaxis omissa, vel revocanda. Sed ejusmodi rerum, quæ mentis aciem facilè fugiunt, planè securus, de incertitudine operationis, ne verbum quidem habebit. Inde *generalibus remediis* (ut loqui norunt) tantummodo præmitti jussis, operationis alea jacitur, fit ergo periculum, ægri ne, vel *operatoris*? Dices, utriusque.

II.

INTERIM grave illud, nec infrequens periculum; cùm ex eorum genere morborum sit *Cataracta*, qui ab humoris *Decubitu* fiunt; sed in ejus morbi curatione, quantam sibi vindicet partem Medendi methodus, aut scientia? Aperit recondita abscessuum doctrina; cujus autor, & Medicinæ, & Chirurgiæ notitiâ percelebris ostendit quantùm Medicinæ consiliis, & mente Medici Chirurgorum manus indigeat. Cæterum ut ad salutem, vel ad exitium, fit quilibet *decubitus*, Medentis peritiæ est, & officii, alterum ab altero discernere, quo procurando bonum, malum possit avertere. Hoc autem opus, hic labor in medendo; soli quippe artifici novisse datum est, quid faciendum, quidve omittendum, in quo tota ejus, qui criticos motus, vel effectus intelligit, & expectat, sapientia versatur. Unde juxta crisium leges, permittendum est, & adjuvandum quidquid ad ægri salutem pertinet, avertendo illud omne, quod ut morbi lucro fit, sic ægrotantis damno vertitur. Atqui quod ab operatione *Cataractæ* imminet malum, solus œconomiæ animalis legum ignarus negaverit. Ex tot enim quibus hæret retinaculis *Cataracta*, concipitur, quanto discrimine à sede suâ avellatur: addideris vasorum myriades quibus alluitur oculus, tùm omnes quibus compingitur nervorum fibrillas; ut violentam esse, sic cruentam posse fieri istanc avulsionem, intelliges. Quidquod suas ducant origines illa capillarium vasculorum millia à majoribus vasorum caudicibus: arctiora-ne putabis cum universo corpore commercia? Immane igitur, quàm grave est, quod ab operatione *Cataractæ* imminet periculum! Felices tamen quos sola hæc discrimina manebunt, nec pauciora enim, nec minora quæ impendent. Quibus incommodis ut subveniretur, si fieri posset, tanti momenti ipsis visæ sunt oculi partium distantiæ, ut ad normam, & perpendiculum æstimari meruerint; ita ut proditum fuerit, ferventique calamo definitum, de crystallini loco, situ, distantiâ, tum de loci puncto, ubi acus debeat applicari. Benè equidem; si corpus crystallinum laxum ut est, mobile & pendulum, cum fixo super mensâ, linearum, & angulorum commensu concordaret. Imò moveri posse crystallinum ad pupillam accedendo, declarant peritissimi in rebus Anatomicis viri, quorum ut culter, sic lingua mentiri cavet: interim ut non capiunt similes operationis elegantias ocularioruin plurimi, quot indè operantibus opprobria? quot ægrotantibus mala portenduntur?

Vide Severinum de reconditâ abscessuum doctrinâ.

D. D. Santorini obs. Anatom. c. IV, p. 83, Mery in actib. Acad.

III.

MAJORNE alicubi Prophylaxi locus? Quæ solemnis & usitata erat, quandiù ocularïæ Medicinæ clavum tenuit ars Medendi. Sed hujus expers, & inerudita *Operatorum* Ophthalmicorum gens, stupore vulgi facta est Medicatrix; totumque curationis *Cataractæ* negotium ad operandi sagacitatem unicè devolutum. Hinc hodiè *Cataractam* deponere, sanare est, obsoletâ penitùs veterum Prophylaxi: continebatur hæc aptâ diætâ, & multigenis venæ sectionibus, benè consciis Medendi magistris, non solius oculi morbum esse *Cataractam*, sed insimul ali totius molis sanguineæ vitio. Hoc dyscrasiam dices? Nihil moramur, Catharsim enim, vesicatoria, setones, cauteria, herbasque morbo proprias, usuque compertas commendarunt. In excogitandâ medelâ, arteriotomiam addidêre feliciores, quibus auxiliis annuit quoque posterior ætas, sanguinis circuitu ditior facta, & doctior. Comperto enim semel sanguinis orbiculari motu, ejusque per oculum intrà horam multiplici itu & reditu, satis intelligitur, quàm necessariò, quàm liberè, quàm tutò mitti sanguis possit. Cæco-ne consilio? Imò sapienti, ne scilicet in horas, eundo vires morbus acquirat. Hæ fuêre sanguinis avertendi rationes, aut ad longinqua eum removendi viæ, quibus etiam hodiè omnes insistunt. Diverticulum aliud aperit & Anatomia recens, quod enim detecti fuerint proprii humoris aquei ductus, vel pervii canales quibus humor ille ad oculum it, reditque, hujus

Vide Hovium passim.

opus eſt, nec gloria non mediocris. At indè ſpes affulſit, prodiitque ratio non obſcura exordientis *Cataractæ* demolitionem moliendi. Ars ſanè præclara, morbum in ovo præfocandi. Cùm enim ab humoris aquei ſtagnantis ſorditie enaſcatur *Cataracta*; ſorditiei præibit humoris aquei putreſcentis facta evacuatio; Paracenteſeos genus eſt, antiquis compertum, nec inſolitum; quo ex oculi camerâ, non ſecùs ac ex abdomine *aſcitico* ſerum educitur. Tutiorem cogitabis prævertendæ *Cataractæ* modum? Cùm enim partis albæ ſanguinis proprius ſit morbus *Cataracta*, ut potè ad ſerum pertinens, vel lympham; per venæ ſectiones præmiſsâ partis rubræ curatione, ad rem propiùs attinet nihil, quàm ad partem albam, alteram converti curam. Hoc præſtabit oculi paracenteſis, hinc ſeroſi *decubitûs* molem minuendo præſentem, illinc futuram novi *decubitûs* alimoniam ſuffurando.

Vide Hovium paſſim.

Plin. lib. 25, cap. 13, pag. 425, Edit. 1685. Cœl. Aurelian. mor. Chronicor. lib. 1, c. 5, pag. 335, Edit. in-4°. 1709.

IV.

TUTIOREM ergo non habes *Cataractæ* declinandæ modum. Et verò periculoſum-ne erit magis, ægrotantibus viſum reſtitui ejuſmodi oculi punctione, quàm eâdem ſenibus, (quod confirmat uſus) reddidiſſe viſum? quàm tot avibus, à punctione non abſimili, ſic illæſam fuiſſe viſionem, ut brevi repullulaſcente aqueo humore, redintegrata illa planè redierit; imò duplici titulo, felicem ſucceſſum ſpondet Paracenteſis, ſcilicet utriuſque *Cataractæ* radices præſcindens: nam aut in cryſtallino, aut in aqueo humore fixerit ſedem hic morbus, utrique fiet ſatis; cùm lympha quæ alterutrius parens, & altrix eſt, planè exhauriatur. Apage, ſucclamant, iſtæc *Cataractarum* diſcrimina; pelliceas exulare dudùm juſſimus; ſolaſque dari cryſtallinas à nobis ſancitum, & pronuntiatum eſt. Verùm quo ex tripode? parvo certè: ſaltèm non erit effatum ſummi illius in arte Dictatoris, quem in Medicinâ nec falli, nec fallere poſſe creditum eſt, illius, inquam, qui *ut negligenter nullibi ſe geſſit, temerè nuſquam locutus eſt*. Cataractam pelliceam à veteribus Anatomicis fuiſſe deprehenſam, hanc quoque à recentibus in dies deprehendi nobis ſatis eſt: cui facto refragari ut mentis præpoſteræ, ſic & laudi & gloriæ minùs conſulentis eſt. Itaque adhibitis omnibus ad Prophylaxim præſidiis, ſi, illis minùs benè vertentibus, perſeverent creſcentis *Cataractæ* ſigna, Paracenteſi locum dari, quid erit incommodi? Quin imò eductâ ſic aquei humoris putri eluvie, *Cataractæ* jamjam concreſcendæ Embryones, ſubſtrahas. Unde aqueus humor in amurcam coire facilis, aut pelliceæ illius atomi coadunari, & in membranulam exporrigi aptæ, penitùs ejiciuntur. Aliunde-ne meliùs præcavebitur pellicea *Cataracta*? Excogitabitur ſordidatam cryſtallini ſuperficiem detergendi tutior via? aut mucidam, quâ inſuccatur, lympham exhauriendi certior ratio, ut meliori deinceps ſucco reſarciri poſſit. Quod perficiet Paracenteſis, *Cataractæ* cryſtallinæ exordia delendo. Sua quippe eſt aqueo humori perennis circulatio, ita ut vacuato craſſiori, alter purior ſuccedat; ſic vitiatam humoris aquei cameram eluendo, tergit, hæcque, accedente humoris novi limpitudine, nitet. Ampliùs roſcidæ qualitatis non exors, qui ſuccedit humor; hac qualitate mulcet cryſtallinum, & ſtagnantis lymphæ mucorem liquando penitùs reſolvit. Promptiùſ-ne, vel tutiùs, nitorem ſuum aliundè recuperabit cryſtallinus humor? priſtinamque meliùs ſuam reſumet limpitudinem? Quâ methodo ritè peragatur oculi Paracenteſis, paucis accipe. Caput ægri à tergo miniſtri manibus excipiatur, fixumque ſtet & immobile. Accedat Ophthalmicus facie verſâ ad faciem. Acum habuerit præ manibus lanceolatam, cujus acies ſecandi habiliſſima, latior, contractior-vè ſit, pro diverſâ Corneæ jamjam perforandæ diametro. Inſinuetur acus in ipſam Corneæ dilucidæ ſubſtantiam, obliquè ducta ab imo ad ſummum, lineæ unius tranſverſæ ſpatio, aut circiter à conjunctivâ diſtans. Partem Corneæ ejuſdem duntaxàt infimam pupugeris, iridi ac pupillæ parcas diligenter. Quod quidem feliciter ſucceſſiſſe quamplurimis, notum eſt. Eâdem ratione, nobilis quidam Miles in Regiâ Invalidorum domo, Cataractâ fuit liberatus. Nec Anglis incognita oculi Paracenteſis, quam ita laudabiliter à muliere Anglâ tentatam refert Mangetus, ut ne minima quidem Corneæ cicatrix remanſerit. Educto aqueo humore, ſplenium molle albumine ovi aquâ roſaceâ diluto, madidum, perforato oculo admoveatur. Quietem & Diætam præſcribat Medicus.

Vid. Mang. bibliothecæ Chirurgicæ, lib. 3, tom. 1, pag. 506.

Hippoc.

Vid. Biblioth Chirurg. tom. 1. pag. 503.

V.

PRÆCAVENDÆ igitur *Cataracta*, idonea maximè oculi Paracentesis. Hujus necessitatem apertè suadent alterius operationis incertitudo & periculum. Indecorum profectò, stupendumque; tantùm strepitûs hodiè per orbem Medicum moveri, & audiri de morbo, & operatione; cùm illius natura anceps adhuc, & dubia sit; hujus verò successus in ambiguo. Quantumlibet enim nomen consequi studuerint *Cataractarum crystallinarum* acerrimi fautores, quantumvis vulgi auribus obstrepuerint, non ideò oculus pelliceis minùs tentabitur. Quid si veterum pelliceæ cum crystallinis, quæ glaucomaticæ, cum glaucomate confundantur? vel glaucosis accipiatur pro glaucomate? Hanc dubitandi ansam suggerit facta nuper observatio, quâ innuitur, modò totum vitiari crystallinum corpus, in *Cataracta* affectionibus; modò solam illius, & summam superficiem. Undè terni vel quaterni morbi, operatori distinguendi veniunt; internoscendum quippe illi est, sit-ne pellicea veterum *Cataracta*, vel crystallina neotericorum? glaucosis, vel glaucoma, ut ad cujusque naturam, & conditionem, acûs aciem dirigat & moderetur. De glaucosi enim non est cur dubites; unde se dat suspicio glaucosim non infrequenter, pro glaucomate venire, ita ut non totum semper crystallinum corpus operator deturbaverit; sed aliquantam solùm, eamque summam, aut superficiariam partem, quam acus, non secùs ac scalpri acies, vel radulæ actio separat, & præcipitat. *Desquammationis* species erit, aut ut in ossium morbis se habet, genus *exfoliationis*, quâ crystallini aridæ, vel putres lamellæ deprimentur. Hanc adjuvat conjecturam observata perluciditas superstes, ut visa fuit in lentis, ut ut exiguæ, reliquiis. Hinc minimè mirum, quòd resectâ tantùm crystallini portione, visio hebes licet, ab operatione superat. Saltem non incerta hæc observatio receptam de totis crystallinis operatione deturbatis, ac familiarem nimis opinionem incertat. Quam tamen sibi plaudendo tuentur; ecce enim nobilibus exterorum auspiciis & nominibus fultam publicè venditant; sed id nostri, sicut & illorum juris est. At quàm levi rationum pondere? Dicas tàm futilibus argumentis suam opinioni voluisse fidem derogari. Igitur non-nisi cautè, & sapienter admittantur crystallinæ Cataractæ. Quod enim dentur, dubitat nemo; quod solæ, negant omnes. Egregios scilicet, subridendo inquient, humoris aquei fœtus; an membranulas ex illius sinu formari, & compingi posse, quisquam sapiens existimabit. Sed harum exemplar adumbrant Chymistæ, dum succos ad pelliculam vaporant. Quin & docet melioris notæ Anatomicus, quâ Arte, quo Mechanismo efformentur. Formatas alter ostendit in eâdem scientiâ versatissimus. Ambiguus ergo *Cataractarum crystallinarum* status, anceps operatio, origo incerta; Ergo præsidium quod nascenti malo occurrit, cæteris anteponatur.

Vide Santorini obs. Anatom. c. 4. p. 81.

Ibid pag. 82.

Vide Thesim. Henrici Hala Magdeburgica 1729.

Morgagni adverf. VI. Santorini p. 83.

Ergo præcavendæ Cataractæ, oculi Paracentesis.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Jacobus Trant, è Regiâ Scientiarum Academiâ.

M. Petrus Maloët, Regis Consiliarius & Medicus, necnon Domûs Regiæ Invalidorum Ducum & Militum ordinarius, & è Regiâ Scientiarum Academiâ.

M. Ludovicus Simon Emmerez.

M. Guillelmus de Magny.

M. Gabriel-Antonius Jacques.

M. Claudius de la Vigne de Frecheville, Medicus Regis ordinarius, & domûs Reginæ.

M. Joannes Herment, Medicus Regis ordinarius.

M. Steph. Franciscus Geoffroy, Facultatis Decanus, Regiæ Scientiarum Academiæ Parisiensis, Regiæque Societatis Londinensis Socius & Regius Professor.

M. Jacobus Fourneau.

Proponebat Parisiis, LUDOVICUS-PETRUS LE HOC, Rothomagæus, Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1730. à sextâ ad Meridiem.

Typis G. F. QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1730.